

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 20 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni szíveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Cserebogarak irtása.

Alig van bogár, amelyet a magyar ember jobban ismerne, mint a cserebogár. — A gazdaember különösen szívszorogva nézi e bogár mohó falását. A gyümölcsfáján heteken át rág és a földön élő fiasításának, a pajorjának gyökérrágó munkája éveken át tart. — E pusztítással nem kimél meg semmiféle természetesen hasznos növényt, legyen az kapás- vagy gabonamű növény avagy a rét és a legelő tüve. Sok-sok helyen látja a gazda, hogy növénye tavasszal s a nyár elején száradzik, pusztul s kevés még ama gazdáknek a száma, akik elhinnék, hogy biz' az nem a nyári szárazságnak, hanem a cserebogár fiasításának, pajorjának, a szántási kukacznak alattomos műve. Valóban szomorú, hogy a gazda évszázadokon át szinte némán tűrte e zsarnok rabló gazdálkodását. — Ha itt-ott rendelkezett is a multban egy rövid törvény, hogy e bogarat pusztítani kell, vagy ha egy község vagy valamely kisebb terület gazdái meg is próbálták e bogár szedését, az mind csak kezdet, mind csak félbeszakadt munka volt. — És sok időnek kellett letelnie, míg az ember végre szembe mert szállani vele, hogy kártételének véget vessen.

Nálunk a cserebogár, amíg teljesen kifejlődik, háromszor telet (kétszer mint pajor, s egyszer utoljára mint bogár). Eszerint élete 3 évig (36 hónapig) tart. — Említésre érdemes, hogy a cserebogár az ország legtöbb vármegyéjében amaz esztendőben rajzik, amely esztendő összes számjegyeinek összege hárommal maradék nélkül osztható. — Így 1914 ben lesz sok cserebogár, mert ha összeadjuk ezen évszám egyes számjegyeit (1+9+1+4) akkor kapunk 15-öt s ebben a 3 befoglaltatik maradék nélkül ötször. Így lesz azután 1917-ben és volt annakelőtte 1911-ben s így tovább.

Látva, hogy ez a bogár mind rajzó

korában, mind föld alatt élő pajor korában mennyi temérdek kárt tesz, már sok ember törte az eszét, hogy miként lehetne e nagy kártevőt irtani és számát kevesbé tenni. — De hiába volt a nagy fejtörés, a kérdés megoldása csak az, hogy az ember visszatér a régi és egyuttal a leg-egyszerűbb megoldáshoz, amely azt tartja „ha éred, üsd agyon!”

De van 1911. óta hazai példa is. — Ebben az esztendőben meghozta Abauj-tornavármegye cserebogár-szabályrendeletét, amelynek ezéja az, hogy e vármegye területén a cserebogárirtás hatóságilag történjék s a szedett bogarat a vármegye pénzért váltsa be. Ezt meg is tette. Az említett évben beváltott a vármegye 767174 kilogramm cserebogarat, amely 77 vasuti kocsis tehernek felel meg és fizetett érte 91631 koronát. Ezt az összeget a gazdák földadójuk arányában három évi részletben térítik meg a vármegyének.

Megmozdult azonban a mi vármegyénk is. Folyó évi márczius hó 30—31-én megtartott rendes tavaszi közgyűlés alkalmával vármegyénk gazdasági egyesülete előterjesztésében a cserebogarak hatósági irtása tárgyában készített szabályrendelettervezetének jóváhagyását, továbbá az irtási költségek részbeni fedezésére szolgáló vm. alap javára az 1886. évi XXII. t.-cikk 130. §-a értelmében földadó után 1%-os vármegyei pótdadó megszavazását kérelmezte. — Ezen szabályrendelettervezet érdemleges tárgyalása a f. évi július havában megtartandó közgyűlésen fog megtörténni. Miután azonban a kártékony rovarok egyik legveszedelmesebbike a cserebogár, Lukács Géza vármegyénk népszerű alispánja a cserebogár irtást a folyó évben különösen szigorúan rendelte el.

A jó célra való egyesülés itt is megtermi a jó eredményt, mert a cserebogárirtás az elköltött sok százezer korona ellenére nem kerül semmibe. — Az igaz, hogy a gazda fizeti a cserebogáradót, de ha nem restelli a dolgot, legyen akár sze-

gény, akár gazdag is, ha maga és cselédje szedi, a rajzó bogarat és beválja azt a helyi hatóságnál, megkapja az árát és csak rajta mulik, hogy az több vagy kevesebb legyen, mint a mennyit ő fog fizetni adóban. — Hát ama haszon, amely a bogár elpusztítása folytán megmaradt, amely vármegyénknek is sok millióra rug: vajjon nem a gazdáé-e? Ime! Ez az új harc, amely előtt az ország gazdaközönsége áll, amelybe okvetlenül bele kell mennie, még pedig annyival is inkább, mert ő csak nyertes lehet benne!

Nyilvánvaló tehát, hogy a nagy költség és a kitaró munka ellenére is, a teljes eredmény csak hosszú és ernyedést nem ismerő küzdelem után érhető el. — S ezt ne feledjék el azok, akik a védekezésre rászánják magukat, s akik a védekezést vezetik és megkezdik. Nem könnyű, de nem is megoldhatatlan feladatra vállalkoznak. — Amde e feladatra feltétlenül vállalkoznunk kell, ha nem akarjuk némán tűrni, hogy a gazdaember munkájának gyümölcse helytől ki legyen téve annak, hogy azt elpusztítsa előle ez az évezredes kárttevő rovar — a cserebogár. (h.—g.)

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete április 28 ikán kedden délután dr. Kovács László elnöklésével közgyűlést tartott, mely iránt nagy érdeklődés mutatkozott, s a tisztviselőkn kívül jelen voltak: Baksay József, Boczkó Dániel, dr. Baksay Dezső, Bodor István, Benyó Béla, Benyó László, Cseh István, Czinke István, Cseh János, id. Csapó János, Fábry Zoltán, Geduly Géza, Gyürky Pál, Grosinger Miksa, Jaczkó Pál, id. Institoris Endre, Jávorszky József, dr. Kármán Aladár, Koreny Pál, Lengyel Pál, Loysch Ödön, Marikovszky Géza, id. Rábely Miklós, dr. Ráróssy Gyula, Rónay Gyula, Samarjay János, Szabó József k., Szabó József m., Szabó Elemér, Stolcz Zsigmond, Szoyka Pál, Széman Endre, Törköly József, dr. Törköly József, dr. Weinberger Rezső, dr. Veress Samu, Varga István, Zachar Gusztáv és dr. Zehery István.

Elnöklő polgármester a közgyűlés megnyitása

Pártos Manó

Dr. Zimmermann philadelfiai egyet. tanár volt assisztense

fogászati műterme

Rimaszombat, Deák Ferencz-utca 22. szám alatt,
a Zsuffa Kálmán-féle házban. :-:-

Foghuzás, fogtömés és különleges munkákra,

ugymint: fogak és gyökerekre, arany és platina koronák készítése, szájpaplás nélküli hidmunkák ugyanesak arany, platina és porcellánból, a melyek nem vehetők ki a szájából, továbbá porcellán, arany és platina tömések. :-:- :-:- :-:-

után kegyeletes szavakkal emlékezett meg a város elhunyt díszpolgáráról: *Fejérváry Géza* volt honvédelmi miniszterrel, s az elnök indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy a gyászoló családnak részvétiratot intéz.

Ezután dr. *Eszenyi Gyula*, az új városi tisztviselő orvos letette a hivatali esküt. A polgármester üdvözölte az új tisztviselő orvost, kinek működéséhez a város közönsége a legszebb reményeket fűzi, s elvárja, hogy a közegészségügy érdekében ki fejtendő lelkes munkálkodásával törekedni fog városunkat a kultúrávárosok színvonalán megtartani. Ebben a reményben az előljáróság és a város közönsége nevében kívánja az új tisztviselő orvos működésére Isten áldását.

Dr. *Eszenyi Gyula* megköszönve a bizalmat, ígéretet tesz, hogy a város közegészségügyét lelkiismeretesen, legjobb tudása és igyekezete szerint fogja kiszolgálni, s kéri működéséhez a város jóindulatú támogatását.

A közgyűlés elhatározta, hogy folyó évi április hó 1-től az új tisztviselő orvost a nyugdíj-intézetbe beveszi.

A városi vízmű vízjogi engedélyezése tárgyában hozott alispáni határozatának a közigazgatási bizottsághoz való felebbesztését elhatározták.

Majd tudomásul vették, hogy 1914-ben nem nyer alkalmazást az 1913-ban érvényben volt általános házbéradó Rimaszombatban, hanem a házosztályadó lesz kivétel. — Ez alkalommal a polgármester elismeréssel emlékezik meg *Angyal István* és *Török Pál* buzgó fáradozásáról, s a közgyűlés készséggel hozzájárult a nevezett tisztviselőknek kifejezendő elismeréséhez.

Dr. *Kemény Béla* megválasztott, de állását el nem foglalt városi főjegyző lemondását a közgyűlés elfogadta s hozzájárult a polgármester azon javaslatához, hogy az állás ideiglenesen hat hónapra *Füredi Pál* ügyvédjelölttel helyettesítsék, azonban dr. *Baksay Dezső* felszólalására már most megbizta a közgyűlés a polgármestert, hogy a végleges betöltés iránt a kellő lépéseket annak idején tegye meg.

A ménlepi bérleti szerződés ügyében a debreczeni parancsnokság közölte a várossal azon kívánalmukat, melyeket a földművelési miniszter a bérleti szerződés meghosszabbításának feltételként kikötött. A legfontosabb ebben a ménlepi laktanya vizellátásának kérdése, t. i. a városi vízvezeték csőhálózatba való beillesztést kívánja a minisztérium, természetesen ellenszolgáltatás mellett. A tanács javaslatára a közgyűlés elhatározta *Zarka Elemér* műszaki tanácsos véleményének megkérdezését, s csak azután nyilatkozhatik a város a módosításokra és az anyagi kikötésekre vonatkozólag.

Az április 1-én elhunyt dr. *Gyürky Pál* főjegyző özvegyének 800 korona temetési járulék, évi 2000 korona özvegyi nyugdíj és leányának 400 korona évi nevelési járulék állapított meg.

A márczius 18-án elhunyt *Takács János* rendőrőrmester özvegyének szül. *Badin Mária* nének 400 korona temetési járulék és 350 korona végkielégítés, *Fejes János* rendőr özvegyének évi 110 korona nyugdíj állapított meg.

A város tulajdonát képező Kaszinóépület vízvezeték és csatornázási munkálatának keresztülvitelét id. *Rábely Miklós* felszólalása után elhatározták és pedig 3121 kor. 17 fillérért, s a szükséges átalakítási munkálatokat 1990 kor. 36 fillérért utóbbi házilag végzik a városi mérnök ellenőrzése mellett. A többi munkálatokra a helybeli iparosok közt versenytárgyalást tartanak.

A pénzügyintézeteknek a jótékony adományokért köszönetet szavaztak, s tudomásul vették a fogyasztási adók 1913. évi kezelésének eredményét, s a villamos üzem 1913-ik évi zárszámadások bemutatására két heti haladékot adott a közgyűlés.

A közgyűlés *Czinke Istvánra* helytelenül kivetett községi pótdadónak törlését kimondta, majd tudomásul vette a házipénztár f. évi első negyedévi és a városi adópénztár megvizsgálására vonatkozó tanácsi jelentést és javaslatot.

Ezután nagy érdeklődés mellett vette kezdetét a katonai laktanya építésének céljaira való terület kijelölés és telekvétel tárgyalása.

A város ugyanis a laktanya építés céljaira négy helyet jelölt ki a vegyes bizottságnak, s ez a bizottság mindegyiket alkalmasnak találta

az építkezésre, s az volt a megállapodás, hogy a telkeken való elhelyezésre vonatkozólag tervet készítsenek. Legjobban megnyerte a bizottság tetszését a laktanya elhelyezésére legalkalmasabbnak látszó u. n. Gacspatakon túl levő terület, s a polgármester meg is tette a lépéseket a telek megszerzése érdekében, azonban egyes telektulajdonosok — minden tekintet nélkül a város érdekeinek szempontjára — olyan horribilis árakat kértek, hogy a tanács elejtette a terv ezen részét, bár a polgármester már e helyen 11000 négyszögöl területnek méltányos áron való megszerzésére elővételi jogot szerzett. A polgármester jelentése alapján a tanács az anyagi szempontok mérlegelése után azt javasolta a közgyűlésnek, hogy elsősorban a Szügyi-Borbély féle — a város tulajdonát képező — terület ajánltassék fel most már határozott formában a laktanya céljaira, s adjon a közgyűlés utasítást a tanácsnak, hogy a még hiányzó 3000 négyszögöl területet szerezzék meg, másodsorban ajánltassék fel a vásártér területe.

Egymásután szállottak sikra a város közügyeinek megszokott szónokai: *Gyürky Pál* hosszán és tartalmasan beszélt, a tanács javaslatának elfogadását határozottan ellenezte, s a laktanya építés céljaira minden tekintetben megfelelő, Gacs patakon túl levő területet kívánja kijelölni, mely kisajátítás útján — az irányítóul vehető már lekötött vételárnak megfelelő összeg ellenében — megszerezhető. *Samarjay János* a telekválasztást teljesen a katonaságra bizza, ő sokkal fontosabbnak tartja az építkezéshez szükséges 3—3 1/2 millió korona megszerzésének ügyét, melylyel majd foglalkoznunk kell. *Széman* *Edre*, dr. *Ráróssy Gyula*, dr. *Zehery István*, dr. *Törköly József*, *Benyó László* mind a tanács javaslatát ellen szóltak, s a Gyürky Pál indítványát pártolták. Dr. *Baksay Dezső* a *Samarjay János* által felhozottakat pártolja. *Lengyel Pál* volt az egyetlen, ki a tanács javaslatát mellett szólalt fel, s egy hosszú — immár végnélkülinek látszó pourpuler indult meg, személyes kérdésekkel fűszerezve, mire a polgármester felállott és felvilágosító adatokkal szolgált, felhozva egyszerűen azon érveket, melyek a tanácsot — az anyagi érdekek különös szemeltartása mellett — a javaslat megalkotásánál irányították. Ezek után szólalt fel dr. *Weinberger Rezső*, ki szintén határozott állást foglalt a tanács javaslatát ellen s a kisajátításra vonatkozólag adott tájékoztató figyelemreméltó felvilágosítást, melyet aztán *Ráróssy* is teljes egészében magáévá tett, míg dr. *Baksay Dezső*, a polgármestertől nyert felvilágosítás után a tanács javaslatát hajlandó elfogadni. — Szóba került aztán a határozathozatal elhalasztása, de ennek sem voltak hívei a képviselők, úgy hogy szavazásra kellett bocsátani a kérdést a *Benyó Béla*, dr. *Törköly*, dr. *Ráróssy*, *Széman* *Endre*, *Gyürky Pál* újabb felszólalása után.

A képviselőtestület a tanács javaslatának mellőzése mellett 25 szavazat alig egynehány szavazat ellenében határozatilag kimondotta, hogy a vegyes bizottság által is alkalmasnak talált Gacspatakon túli területnek a laktanya elhelyezés céljaira való felajánlására utasítja a tanácsot s felhívja a polgármestert, hogy a mennyiben a felsőbb hatóság ezt elfogadná, a telek megszerzés iránt tegye meg a lépéseket, s ha ez békés uton nem sikerülne, sürgős lépések teendők a kisajátítás foganatosítása iránt.

A közgyűlés ezután esti 6 órakor véget ért.

Fehérkereszt gyűlés.

A Gömörvármegyei Fehérkereszt Egyesület múlt hó 30-án délután 3 órakor választmányi ülést, majd ezt követőleg pedig népes éves közgyűlést tartotta meg. A választmányi ülést és közgyűlést a megszokott tapintattal és szeretetreméltóságával *Lukács Géza* elnöknő vezette. Megnyitójában jelezte azokat a tárgyakat, a melyek szőnyegre kerültek és szíves üdvözlétének nyilvánítása mellett, a tagokat buzgó érdeklődésre és együttműködésre kérte fel. Első tárgy volt a néhai gróf *Andrássy Dénes* által „Az általános jótékony nőegyletnek Rimaszombatban” címére hagyományozott alapítványhoz a Fehérkereszt-Egyesület részéről támasztott igény elbírálása. Mint már köztudomású dolog, a Rimaszombat és vidéke jótékony nőegyesület az egész hagyományhoz jogot formál, mert a

végrendelet fent idézett szövege szerint ezen hagyomány kizárólag őt illeti. A gömörmegyei Fehérkereszt-Egyesület azonban úgy magyarázza a végrendelet szövegét, hogy az „általános jótékony és Rimaszombatban” kifejezés alatt, mivel a fehérkereszt is nőkből áll, a hagyomány fele a Fehérkereszt-Egyesületet illeti s az ez iránti igényét a hagyaték tárgyaláson be is jelentvén, a bíróság által a Rimaszombat és vidéke jótékony nőegyesülettel szemben perre lett utasítva. A két egyesület azonban nem óhajtott perbe szállani és ezen körülménynél fogva békésen igyekeztek megegyezésre jutni.

A nőegyesület fel is ajánlott 10000 koronát oly feltétel alatt alapítványképen a Fehérkeresztnek, ha a pertől eláll. Azonban alapítványát ahhoz a feltételhez kötötte, hogy ezen alapítványhoz, illetve annak jövedelmeihez csak addig legyen meg a Fehérkereszt igénye és joga, míg a Fehérkereszt a jelen keretében mint ilyen önállóan és függetlenül működik. — Az is köztudomású tény már, hogy a Fehérkereszt egyesület jótékonyági intézményének és Rimaszombati Nyomorék Gyermekek Otthonának fejlesztése céljából az Országos Gyermekevédő Ligába akar beolvadni, mert ez esetre a Liga elnöksége kötelező ígéretet tett, hogy ha a Fehérkereszt egyesület kebelébe beolvad és vagyonát átadja, akkor Rimaszombatban egy nagyszabású Nyomorék Otthont építtet, a melynek felügyeletét a Fehérkereszt egyesület, mint a Liga helyi bizottsága látja el. — Ezen előzmények után a nőegyesület azt vitatja, hogy a Ligába történt beolvadás pillanatában a Fehérkereszt egyesület megszűnnék, tehát a 10000 koronához jogát elvesztené. Ezzel szemben pedig a Fehérkereszt azon az állásponton helyezkedik, hogy bár vagyonát átadja a Ligának, mégis nem szűnik meg, mert mint a Liga helyi bizottsága a jövőben is a régi jótékonyági irányban fog működni. Ebből az indokból tehát kéri a nőegyesületet, hogy 10000 koronás alapító okmányából az ide vonatkozó korlátozó, illetve megszorító intézkedést törölje. A tulajdonképeni vita tehát e kérdés körül forgott s mindkét részről erős argumentumokat és lelki motivumokat váltott ki. Hosszas vita után oly értelmű határozat hozott, hogy a Rimaszombat és vidéke jótékony nőegyesület kéressék fel, vajjon nem lenne e hajlandó alapítványi okmányából az ide vonatkozó feltételt törölni, avagy módosítani. Egyszersmind az elnökség megbízott, hogy a nőegyesület tagadása esetén a pert indítsa meg.

Mi csak a szigorú s tárgyilagos téren mozoghatunk és csak azt közölhetjük, a mi a nyilvánosság előtt lefolyt való tény fedt és épen ezért e kérdéssel bővebben nem foglalkozhatunk. Jogunkban áll azonban jó tanácsokkal szolgálni, hogy akár egyességleg, akár pedig per útján fog e kérdés elintéztetni, e két messze földön jótékonyágáról híres egyesület ne tévessze szem elől, hogy csak békés egyetértéssel és együttműködéssel lesz képes jövőben is azokat a fontos célokat sikerrel szolgálni, amelyből a multban már oly sok szép virág fakadt.

A hosszas vita befejezése után a közgyűlés reá tért az egyesület múlt évi működésére, melyről dr. *Löcherer Tamás* igazgató-főorvos számolt be szívhez szóló szép tollal megírt terjedelmes jelentésében. Majd a múlt évi számadás és jövő évi költségvetés vétetett tárgyalás alá, mely változatlanul elfogadtatott és *Lukács Géza* elnöknő, özv. *Kern Adolfné* és dr. *Baksay Dezsőné* alelnöknőknek, valamint az egész tisztikarnak elismerését és köszönetét nyilvánította a közgyűlés. Ez után elnöknő bejelentette, hogy özv. báró *Hámos Lászlóné* és fia: báró *Hámos Antal* megboldogult báró *Hámos László*, az egyesület volt alapító elnöke nevére egy 500 koronás alapítványt tettek. — Könnyes szemekkel vette tudomásul a közgyűlés a nemes cselekedet bejelentését és az alapítványért jegyzőkönyvi köszönetét fejezi ki az alapítóknak.

Végül felolvastatott az Országos Gyermekevédő Ligának a mai közgyűlés alkalmából az egyesület címére küldött üdvözlő sürgönye, a melyet jól eső érzéssel fogadott a közgyűlés és köszöni meg a szép figyelmet. — Ezek után a gyűlés lefolyásáról adott referátumokat azzal a hő óhajjal végezzük: hogy a jó egyetértés ismét helyre álljon és örök béke honoljon mindannyiunk között!

Vármegyei közgyűlés.

A vármegye közönsége mult hó 30 án rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlést d. e. 10 órakor *Kubinyi Géza* főispán nyitotta meg, jelezvén, hogy a rendkívüli közgyűlés fő tárgyát az új választási törvény szerint a központi választmány megalakítása és a szavazó körök megállapítása képezi. Ezután *Lukács Géza* alispán kegyeletes szavakkal emlékezett meg báró *Fejérváry Géza* volt m. kir. honvédelmi miniszter, majd miniszterelnök és legutóbb testőrkapitánynak elhunytáról, kinek a magyar honvédség szervezése és fejlesztése körül elvülhetlen érdemei vannak. Indítványozza, hogy érdemei jegyzőkönyvileg örökíttessenek meg. Az indítvány egyhangulag elfogadtatott.

Ezután következett a vármegyei szavazókörök megalkotása. Az állandó választmányi javaslatot a közgyűlés minden megjegyzés nélkül egyhangulag elfogadta. Vázlatosan megemlítjük, hogy a 6 választókerület megyénkben következőképp alakul: I. feledi kerület *Feled* székhellyel 51 község, 4 szavazó kör, 3961 szavazó; II. Jolsvai kerület *Jolsva* székhellyel 31 község, 6 szavazó kör, 4774 szavazó; III. Putnoki kerület *Putnok* székhellyel 55 község, 6 szavazó kör, 4395 szavazóval; IV. Ratkói kerület *Ratkó* székhellyel 61 község, 3 szavazó kör, 3365 szavazó; V. Rimaszombati kerület *Rimaszombat* székhellyel 38 község, 7 szavazó kör (a város két szavazó körrel szerepel) 5232 szavazó; VI. Rozsnyói kerület *Rozsnyó* székhellyel 5 szavazó kör, 4256 szavazó, tehát 31 szavazó körben 279 község 25983 szavazóval szerepel.

A központi választmányba a törvény szerint titkosan szavazó lapokkal a következők lettek megválasztva:

Szent-Iványi Árpád, Beélik Iván, Mihalik Pál, Marikovszky Géza, Czinke István, Széman Endre, Samarjay János, Marton János, Farkas Zoltán, dr. Löcherer Tamás, Medveczky Sándor, dr. Kovács László, Szabó László, Máriaassy Andor, Farkas Géza, Darvas Pál, Gömör Olivér, Szilárdy Béla, Putnok Mór, dr. Radván-szky György, Hevessy Bertalan, Diószeghy Dezső, Id. Tornallyay Zoltán, Hámos Árpád, ifj. Kubinyi Géza, báró Hámos Antal, Pósch Gyula, Hevessy Elemér, dr. Mihalik Ábris, Hering Samu.

Elnöke: hivatalból az alispán és helyettes elnöke: dr. *Fornet Gyula* vm. főjegyző. A választmány jegyzőjéül *Komáromy István* vm. II. főjegyzőt, helyettes jegyzőül pedig dr. *Fáy István* aljegyzőt rendelte ki az alispán.

Itt jelezzük, hogy a törvény szerint azon központi választmányi tagok, akik egy fél éven át egy ülésen sem jelennek meg és elmaradásukat kellőleg nem igazolják, választmányi tagságukat elveszítik.

A gyűlés még a délelőtt folyamán befejezést nyert.

Hirek és vegyesek.

Személyi hírek. *Dóbiás Ede* műszaki főtanácsos, kerületi felügyelő, mult héten városunkban időzött a rimaszombati államépítészeti hivatal felülvizsgálása végett, mely alkalommal beutazta és megvizsgálta az állami utakat s a tapasztaltak felett megelégedését fejezte ki.

Boris bolgár trónörökös és *Cyryll* kir. herceg a mult héten a Garamvölgyén, a pohorellai kastélyban időztek pár napig.

Előléptetés. A május elseji vasuti előléptetéseknél *Emőky Adolf* főmérnök, a helybeli vasuti osztálymérnökiség hivatalfőnöke a VII. fizetési osztályban egy fokozattal előlépett.

Érettségi biztosok. A vallás és közoktatásügyi miniszter a tiszai ág. h. ev. egyházkerületben a nyiregyházi főgimnáziumhoz

Dr. Wallentinyi Dezső itteni egy. prot. főgimnáziumi tanárt küldte ki kormányképviselőül az ideai érettségi vizsgálatokhoz, az itteni egy. prot. főgimnáziumhoz pedig az itteni származásu *Leffler* Sámuel nyiregyházi ág. h. ev. főgimnáziumi igazgatót küldte ki.

A rimatamáslalvi származásu dr. *Habán* Mihály lipótszentmiklósi áll. főgimn. igazgatót a miniszter a késmárki főgimnáziumhoz küldte ki érettségi biztosul.

Miniszteri kiküldetés. A vallás és közoktatásügyi miniszter *Lőrinczy* György kir. tanácsost, megyénk tanfelügyelőjét a nagykörsői ref. tanítóképző intézet tanképesítő befejező vizsgálatához miniszteri biztosi minőségben küldte ki.

Főigazgatói látogatás. *Jurkovich* Emil beszterezebányai tankerületi kir. főigazgató, mint miniszteri biztos rendes évi látogatását a héten végezte a rimaszombati egy. prot. főgimnáziumban. Csütörtökön és pénteken sorra látogatta az osztályokat, átnézte az igazgatói irodát s a dolgozatokat, megnézte a tápintézetet. Szombaton megvizsgálta a könyvtárakat és a szertárakat és tapasztalatairól külön konferencián értesítette a főgimnázium tanári testületét. Tőlünk *Rozsnyóra* távozott.

Katonai előléptetések. A májusi katonai előléptetések alkalmával a király *Perczel* Dénes alezredes, a debreczeni mentelep parancsnokát ezredessé, *Dingha* Sándor századost, a jolsvai honvédszázalaj parancsnokát őrnaggyá léptette elő. Ezekon kívül előlépett a tábori tüzérségnél *Kerekes* Jenő hadnagy főhadnaggyá, az orvosok állományában dr. kuntaploczai *Czékus* Miklós törzsorvos II. oszt. főorvosossá; törzsorvossá: dr. *Dobó* Dezső volt jolsvai ezredorvos; ezredorvossá: dr. *Bursák* László jelenlegi jolsvai főorvos; a honvédhadbiztosok állományában: felsőkubini és deményfalvi *Kubinyi* László alhadbiztos hadbiztossá. — *Haynik* Géza gazdasági egyesületi segédtitkár — lapunk belső munkatársa — tartalékos hadapródjelölt tartalékos hadapróddá neveztetett ki.

Áthelyezés. A m. kir. földművelésügyi miniszter *Mursitz* Gézát, a rimaszombati m. k. földműves iskolához beosztott gazdasági tanárt, az iglói állami tanítóképzőintézetbe helyezte át.

Az igazságügyminiszter *Szumrák* Rezső tornai járásbírói irodatisztet hasonló minőségben a feledi járásbíróshoz helyezte át.

Esküvő. *Teleszniczky* Ede vármegyei irnok f. hó 2 ikán délután tartotta esküvőjét az itteni ref. templomban *Csizy* Juliskával, *Csizy* Kálmán polgártársunk kedves leányával.

Kinevezés. A m. kir. földművelésügyi miniszter az állami kezelésbe vett községi erdők szolgálati ágazatánál a kopárjavítási munkálatok érdekében rendszeresített altisztii szemlélyzet létszámába ideiglenes minőségű m. k. erdőőrre kinevezte *Juhász* Jánost Putnokra a rimaszombati m. k. járási erdőgondnoksághoz.

Halálozások. Putnok és vidéke társadalmát mélyen megsomorította issei *Fekete* Nándor gyógyszerész, takarékpénztári igazgató, megyebizottsági tagnak Putnokon április 27-én 74 éves korában bekövetkezett elhunyt. Megyeszerte ismert férfiú volt, ki rokonszenves egyéniségével, derült jó kedélyével és kellemes modorával mindenkit megnyert magának. Putnok fejlődésének előmozdításában lelkes munkatársa volt a grófnak s széles látóköre, a korral lépést tartó gondolkodásmódja szinte praedestínálta őt arra, hogy a vezető egyéniségek között méltó helyet foglaljon. És mert mindig lelkesedéssel, meleg érdeklődéssel szolgálta a közügyeket, szerették, tisztelték és méltán nagyra becsülték. Az orvos-gyógyászati egyesületnek is lelkes tagja volt s a közgyűléseken mindig megjelent. Megrendült egészségi állapota

miatt gyógyszerésztára vezetésétől néhány év előtt visszavonult, de a társaséletben tovább működött. Halála széles körökben keltett mély részvétet. Leánya: kistétényi *Walther* Gyuláné szül. issei *Fekete* Jolán férjével és öt gyermekével s rokonai gyászolják az elhunytat, kinek hült tetemeit 29 én helyezték el óriási részvét mellett Putnokon a családi sírboltban.

A gömői ref. egyházmegyének mélyeségy gyásza van. Ószinte mély gyásza van a tornaljai református egyháznak, mely hűség, buzgó fejt, vezetőjét vesztette el, amelyben a nemcsak egyházi téren nagynevű és kiváló érdemekkel bíró, de megyeszerte a világi életben is köztiszteletnek örvendő *Id. Csabay Pál* folyó hó 1-én Tornalján elhalt. A nagytiszteletű férfiú a gömői ref. egyházmegyének 8 év óta esperese s azóta tornaljai lelkész, előbb évtizedeken át balogi ref. lelkész volt. Lelkészségének most töltötte 44-ik évét s április 30 án töltötte be 66-ik évét. A magyarországi református zsinat rendes tagja, a sárospataki ref. főiskola igazgató tanácsosa, a tiszáninneri ref. egyházkerület lelkészvizsgáló bizottságának rendes tagja volt és még több egyházi és világi tisztet töltött be. Az erőteljes férfiú mintegy másfél év előtt megrokkanni látszott s betegség támadta meg: máj- és gyomorba, mely utóbbi időben súlyosbodott s már nehezére esett az egyházlátogatásokon, gyűléseken való megjelenés és utazgatás. Emellett egy év alatt elvesztette feleségét és fiát s e csapások rendkívül lesújtották. Még a legutolsó egyházkerületi gyűlésen is résztvett, de most utóbbi napok alatt rohamosan fogyott az ereje s folyó hó 1-én elhunyt. Halálának híre csak folyó hó elsején este jutott el városunkba, s már nem emlékezhetünk meg részletesen az elhunyt érdemes férfi egyházi és világi működéséről; azt csak jövő számunkban méltányolhatjuk. — Az elhunyt hült tetemeit ma vasárnap délután fél 4 órakor fogják Tornalján örök nyugalomra helyezni; a temetésen testületileg vesz részt az egyházmegye papsága, s úgy halljuk, hogy *Czinke* István itteni ref. lelkész mondja a gyászbeszédet. — Az elhunyt főesperest gyermekei: *Zoltán*, *Pál* és *Gyula*, menyei: özv. *Csabay* Béláné sz. *Komjáthy* Jolán és *Csabay* Pálné sz. *Szakkall* Erzsike, testvére: *Csabay* József, sógora: *Császár* Károly s kiterjedt rokonság gyászolja. Az egyházmegye külön gyászjelentést adott ki.

Simon István, széles körökben ismert harmaczi ref. lelkész, hosszas betegség után 56 éves korában, lelkészkedésének 32-ik, boldog házasságának 29-ik évében április 25-én elhunyt. Hívei és a környék papságának nagy részvete mellett temették el 27-én.

Kovács András helybeli iparos polgártársunk, ki elaggottsága miatt csak mostanában hagyta abba iparát, április 27-én 74 éves korában elhunyt. Nagy részvét mellett temették 29-én.

Meghívó. A „Gömör- és Kishontvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület” folyó évi május hó 11-én délután fél 3 órakor Rimaszombatban a megyeház pénztári helyiségében tartja meg rendes évi közgyűlést, amelyre az egyesület tagjait, valamint az érdeklődő közönséget ez uton is meghívom. — *A gyűlés főbb tárgyai:* 1. Elnöki megnyitó. 2. Az egyesület működéséről szóló jelentés. 3. A számvizsgáló-bizottság jelentése. 4. A körök jelentése. 5. Kérvények tárgyalása. 6. Az 1914. évi költségelölirányzat megállapítása. 7. A választmány előterjesztései. — Rimaszombat, 1914. május hó 2-án.

Fáy Gyula, a közm. egyes. elnöke.

Tennisz gyűlés. A helybeli Tennisz társaság holnap gyűlést tart, melyen a tennisz-pálya megnyitása lesz egyik fő tárgy.

Nem lesz többé nedves lakás! Nem lesz többé nedves pincze!

mert a „BIBER” abszolút vízhatlan szigetelő, lehetővé teszi mindennemű nedves és vizállásos helyiségek tökéletes szárazzá tételét.

„BIBER”-rel bármely kőműves végezhet szakszerű szigetelést.

„BIBER” megoldja a beton és vasbeton vízhatlanítási kérdését is.

3-5

Prospektust, használati utasítást és minden egyéb felvilágosítást készséggel ad: a „BIBER-MŰVEK” egyedelarusítója **Kohn Albert és Fia** fakeskedők RIMASZOMBAT.

Vasutvonal átvétel. A rimaszombati új vasutvonalnak a MÁV. tulajdonába átvétele előtt az előirt hivatalos bejárás és felülvizsgálat április 28—29-én ment végbe. A felülvizsgálaton résztvett a kereskedelmi kormány képviselőjében *Korányi Kálmán* műszaki tanácsos, továbbá *Zaymus Vincze* főfelügyelő, *Marsó Károly* kir. tan. miskolci üzletvezető, *Bartos Lajos* forgalmi főnökhelyettes, *Emöky Adolf* főmérnök, *Valkó* főmérnök, *Barcza* főmérnök, a vasutépítő vállalat részéről *Schiffer Miksa* és *Grünwald Mór* mérnök vállalkozók, *Schiller Dénes* főmérnök stb. stb. A vonalat 28., 29. 30-án alapos vizsgálat alá vette a bizottság s az átvételi tárgyalások a meg-ejtett szakszerű felülvizsgálat alapján fognak folytatni. Folyó hó 1-én a tárgyaláson résztvett *Fürész* főfelügyelő üzletvezetőhelyettes is.

Fiatalkoruk bírósága. Érdekes tárgyalás volt április hó 20—21-én Nagyrőczen a kir. járásbíróságnál. A fiatalkoruk bíróját: *Fodor Zoltán* *Lehotsky Márton* kir. alügyészszel együtt, miután egy fiatalkorú bűnös ügyének tárgyalására nagyszámu tanut kellett kihallgatni — kiszállott Nagyrőczerre s ott tartották meg a tárgyalást, melyen a fiatalkorú bűnöst fogházbüntetéssel sújtották. — A bíróság 112 tanut hallgatott ki, s a fiatalkorú bűnöst 8 hónapi fogházra és utólagos javító nevelésre ítélte.

Huszéves találkozó. Felkérem mindazon volt osztálytársaimat, akik velem együtt az 1894. év június havában végezték a rimaszombati főgimnázium VIII. osztályát, hogy velem lakhelyüket valamint az általuk ismert osztálytársaim lakóhelyét mielőbb közölni sziveskedjenek, hogy a folyó évi június hó 24-én megtartandó 20 éves találkozó előkészületeit megtehessem. — Rimaszombat, 1914. április 27. *Dr. Mihalik Dezső*, Gömör- és Kishontvármegyei tisztii főügyész.

Cserkészeti előadás mozgóképekkel. Hétfőn, f. hó 27-én bemutatkozott városunk közönsége előtt a cserkészmozgalom az Apolló-Színházban, vetített- és mozgófényképekkel illusztrálva. *Tas József* szervező főtitkár, budapesti iskola igazgató, az országos testnevelési tanács előadója jött el Budapestről *Horváth Zoltán* tanár meghívására, körutban bejárva, Iglóttól, Kassától kezdve egészen Szatmárig több várost és egyszerű, könnyen érthető nyelven, szabad előadásban hirdette az új eszmét: a cserkész-országmozgalmat, a melynek az egész földön már öt millió híve van, nálunk Magyarországon egy-két év óta szintén van már egy pár ezer cserkész ifju. Bemutatta a cserkész-országmozgalmat különböző foglalkozásaik és táborozásaik körében, előadta az ifjaknak szükséges tudnivalókat a cserkészetről. Mozgófényképeket mutatott be a budapesti cserkész-országmozgalmat, továbbá a magyaránny angol és német cserkészetről, a hol a főtitkár mint kiküldött tanulmányozó volt jelen. A közönség zsufozásig ugyan nem töltötte meg a termet, de szép számmal volt jelen s végig érdeklődéssel hallgatta az előadást. A testet és az egészséget fejlesztő gyakorlatok, a melyeknek fegyelmező és jellemfejlesztő hatása is kétségtelen, nagyon megérdemlik a legszelebbkörű érdeklődést, kivált nálunk, a hol a magyar ifjuság testi edzése és szellemi fegyelmezése annyira kívánatos a nemzeti szempontról is ennek az ügynek felkarolását. Az ifjuság a jövő, erős fegyelmezett magyar ifjuságtól sokat várhat a magyar nemzet. — Üdvözljük a hasznos mozgalmat városunk falai között.

Helyreigazítás. Lapunk mult számában közölt esküvői hírünkben azt irtuk, hogy *Simon Mihály* helybeli ref. lelkész esküvőjén *Soós Gyula* helybeli tekintélyes kereskedő volt az egyik tanu. Ezen tévedésünket helyreigazítjuk azzal, hogy tanuként *Hajdu Géza* kir. adótiszt és *Seres Zoltán* ref. segédlelkész szerepeltek.

Bizottsági tárgyalás. A városunkban elhelyezendő tarackos ezred részére építendő laktanya ügyében a vegyes bizottság f. hó 4-én fogja a multkor megkezdett tárgyalásokat folytatni.

Köszönetnyilvánítás. Méltóságos özv. báró *Hámos Lászlóné* gazdag özönnával vendégelte meg nyomorék gyermekeinket. Hálás köszönetet mond érte az — Elnökség.

Vallásos összejövétel. A várgedei ev. egyház ma délután 3 órakor a templomban vallásos összejövételt tart. A vallásos összejövétel műsora: 1. Közének: 138. sz. 1. vers. — 2. Szóvalat: „Az utolsó sor.” *Irta Várady Antal*, előadja *Sztolár Miklós*. — 3. Szóló-ének: Beethoven „Fohász”, Schubert „Litánia”, Mozart „Ave verum” éneklés és orgonával kíséri *Röder Alfréd* líkéri tanító. — 4. Felolvasás: Az ember mint a teremtés koronája, tartja *Horváth Zoltán* rimaszombati főgimn. tanár. — 5. Orgonajáték: Schumann: „Álmodozás”, „Esti dal”, Bach: „Tavaszi ébredése”, előadja *Röder Alfréd* líkéri tanító. — 6. Zárómádság: mondja *Baráth Károly* lelkész. — 7. Közének: 138. sz. 2-ik verse.

Növendékek hangversenye. Jeleztük lapunk mult számában, hogy *Kolbay Sárika* helybeli kiváló zongoratanárnő, ki fényes sikertű hangversenyei révén nevét és nagy zenei tudását messze vidéken is ismertté tette, május hó 10-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor a Hungária nagytermében növendékeivel élvezetesnek ígérkező vizsga hangversenyt rendez. Belépő díj nincs s a matinéra az érdeklődő vendégek szívesen láttatnak.

Munkásbiztosító gyűlés. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága és felügyelő bizottsága a tagok fölötté élénk érdeklődése mellett mult vasárnap, 26-án és folytatólagosan 27-én este id. *Rábely Miklós* elnöklésével ülést tartott, melyen elsősorban tárgyalták az igazgatóságnak *Molnár Lajos* igazgató által nagy gonddal és körültekintéssel megszerkesztett évi jelentését. Az évi rendes közgyűlés határnapjával május hó 17-ét délelőtti 10 óráját tüzték ki a Polgári Olvasókör helyiségébe. Majd kártalanítási, betegsegélyezési és egyéb vegyes hivatalos ügyek nyertek elintézészt az ülésen, mely 27-én este 10 óra után nyert befejezészt.

Állami kedvezmény. A m. kir. földművelésügyi miniszter a pénzügyi és kereskedelemügyi miniszterekkel egyetértőleg *Hámos Árpád* tornaljai mezőgazdasági szeszítődéje részére az 1907. III. t.-cikkben meghatározott állami kedvezményeket megadta.

Kirándulás. A Kárpát-Egyesület Gömöri Oszt. rimaszombati helyi bizottsága a jövő vasárnap — kedvező idő esetén — kirándulást rendez a *Szinyecz hegyre*. Indulás vonaton d. e. 10 órakor, hazatérés estére. Kérjük a kirándulókat, hogy lövéfegyvereket ne hozzanak magukkal. Bővebb felvilágosítás kapható a titkárnál, ifj. *Rábely Miklós*nál. Rossz idő esetén a kirándulás későbbre marad.

Adomány a nyomorékoknak. Ifj. *Hevessy László* tornaljai járási főszolgabíró 5 koronát adományozott a nyomorék gyermekotthonnak.

A szép orosz tánczosnő. A „Ország-Világ” mult vasárnapi számában egy gyönyörű fiatal nő két fényképe látható: *La belle Toussy Moreno* é, ki nem más, mint az itteni származásu *Podhradszky* leány, ki pár év előtt mint ragyogó szépségű tánczosnő tünt fel Szentpétervárott s ott csakhamar az arisztokrácia körülrajongott kedvence lett. Előbb az operaház szerény növendéke volt s néhány év előtt városunkban is időzött nagynénjénél: özv. *Benkó Jánosnén*él. A művésznő május hóban valószínűleg visszatér Budapestre, hogy csodás táncművészetét bemutassa.

Gyermek-napok. A miniszter által engedélyezett gyermek napokat, az Országos Gyermekvédő Liga f. hó 8—9-én fogja megtartani. Közönségünk jótékonyra kész része már ugy megszokta e kedves napokat, hogy szinte várja, mikor is lépik el már szépeink az utcaszögleteket, hogy a nélkülözhető filléreiket beszedjék a segélyre és gyámolításra szorult gyermekek részére. Vármegyénk és városunk közönsége a multban mindig az elsők között szerepelt az e napokon befolyt adományokkal s épen ezért reméljük, hogy f. hó 8—9-én az váratlan sikerrel fog járni, annyival is inkább, mert az Országos Liga kötelező ígéretet tett, hogy a vármegyénk területén megtartott gyermek-napok összes jövedelmét a már országos híru rimaszombati nyomorékgyermek otthonnak fogja adományozni. E célból a nyomorék gyermekotthont létesített és fentartó gömörmegyei Fehérkereszt egyesület egy hölgybizottságot alakított és ezen bizottság

által fogja a jótékonyra szánt filléret beszedni. A hatóságok urnákat és perselyeket fognak kitenni és bájos hölgyeink ezek környékén fogják a sétálókat az adakozásra serkenteni.

Tavaszi vásár. Április hó 30-án nyitották meg Budapestén a tavaszi vásárt s a megnyitáskor a vezetőség — mint ezt a fővárosi lapokban olvassuk — megtekintette a rimaszombati konzervgyár által a tavaszi vásáron kiállított produktumokat s a magyarázatokkal személyesen szolgáló gyárvezető: *Sichert Károly* keresk. tanácsos előtt *Lánczy Leo* v. b. t. tanácsos a vezetőség tetszését és teljes elismerését fejezte ki. A vásáron ki van állítva *Imrech Sándor* találmánya a szabadalmazott „Sárkány” gyors tüzalágyujtó is.

Tűz. F. hó 2-ikán reggel 5 órakor az Erzsébetvári *Braun Zsigmond* féle vaskereskedésben ismeretlen okból tűz támadt, mely nagy ijedelmet okozott. Szerencsére idejében megjelent a tűzoltóság és eloltotta a tüzet. A kár mind amellet jelentékeny, mert igen sok áru meg rongálódott s a bolti felszerelés tönkre ment. Az üzletben azonban a forgalom nem szünetel.

Értesítés! A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy a mai napon üzletemben előállott tüzeset folytán az áruk kiadása rendben folyik, s így t. vevőimet akadálytalanul szolgálhatom ki. — Rimaszombat, 1914. május 2. *Braun Zsigmond*, vaskereskedő.

Nyugdíjülés. Az ipartestületi nyugdíj-egyesület előkészítő bizottsága április 29-én id. *Rábely Miklós* elnöklésével ülést tartott, melyen a választmány döntése elé kerülő ügyeket tárgyalták s elhatározták, hogy az alapszabály módosító közgyűlést május 24-én tartják meg.

„Beszélő mozi.” Így hívják köznyelven a „Kinetofon” t, Edison gyönyörű, csodával határos találmányát, melynek produktumát f. hó 2-án délelőtt az Apolló színház tulajdonosa szükebb társaságnak bemutatott, s mely ma is látható az Apolló színházban. Erdemes megnézni és megcsodálni a jelenkor egyik legújabb és legszebb vívmányát!!

REMEK SZABÁSU női- és leány-kosztümök a legdivatosabb kivitelben dús választékban állandóan raktáron vannak és mérték után is megrendelhetők **FISCHER BERTA** női divattermében **RIMASZOMBATBAN**.

Csalási kísérlet. Mult év deczember elején a rozsnyói takarékpénztárnál megjelent *Csapó József* az ifj. *Tóth József* és *Berentei Andrásné* társaságában s ott id. *Tóth József* és felesége által történt bemutatás után maguk részére a *Köntös József* forgatói aláírásával ellátott váltóra 1600 korona kölcsönt akartak felvenni. Felmutatták a telekkönyvi kivonatokat is, azonban a vezérigazgató utánna nézett s kistült, hogy a pénztintézetet megakarták tévesztetni, mert az adatok nem feleltek meg a valóságnak. Az itteni kir. törvényszék április 29-én tárgyalta az ügyet *Cseh István* táblabíró elnöklésével s ifj. *Tóth István* csalás büntettének kísérlete miatt jogerősen 3 havi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre, esetleg még egy napi fogházra ítélte, ebből 8 napot kitöltöttnek vett, *Berentei Andrásné* 1 havi fogházra és 10 kor. pénzbírságra ítélte jogerősen, s 26 napot kitöltöttnek vett, *Csapó Józsefet* 8 havi börtönre és 20 kor. pénzbírságra, 3 évi hivatalvesztésre és politikai jogok felfüggesztésére ítélték. Ezen része az ítéletnek megfellebbeztetett.

Uj gazdakör. Április hó 26-án alakult meg a gömörfügei gazdakör. Az alakuló közgyűlésen *Haynik Géza*, a vármegyei gazdasági egyesület segédtitkára ismertette a szép számban megjelent gazdáknak a gazdakör célját s azon előnyöket, a melyeket a gazdák a szervezett gazdakör útján elérhetnek. — Ezen új gazdakör 44 taggal alakult meg s elnökke *Hevessy Pétert* választották meg. — Nagy elismerés illeti a szervezésben *Pintér József* tanítót, kinek méltó segítőtársa volt *Hevessy Béla* is, akit az új gazdakör hálája jelölül dísztagjává választott meg. Az új gazdakör szoros kapcsolatban együtt fog működni vármegyénk gazdasági egyesületével.

Száguld az autó. Örült sebességgel robbognak ismét az autók városunkon át. Szerencse, hogy még ez ideig elgázolás nem történt. — Ajánljuk a rendőrség figyelmébe, hogy a sebes járást korlátozza.

Gyorsvonat és elgázolás. Érdekes felfedezést röpitett világgá az „Est” című budapesti napilap folyó évi április 28-iki 100-ik számában, a hol is a következőket olvashattuk: „A gyorsvonat és a szekér. Rimaszombatból táviratozzák: Szombat este Cserencsényi és Rimaszombat között egy gyorsvonat elütötte Ferencsik János szekerét, a mely épen akkor haladt át a vasuti sineken, midőn a gyorsvonat arra száguldott. A szekér eltört, az egyik ló kiszenvedett. Ferencsiket pedig a vonat kettészelte és a felismerhetetlenségig összeroncsolta. A vizsgálat megállapította, hogy a szekér bakján ülő Ferencsik elaludt és nem hallotta a vasut jelzését.” — Óh boldog cserencsényiek! a kik gyorsvonaton jöhettek be „Batyiba.” Mindenetre gratulálunk az „Est”-nek is az új felfedezéséhez és jól értesültségéhez, talán legközelebb már a *Poltár felé száguldó gyorsvonatról* fog a lap — sajnos — csak álmodozhatni! Egyébként az elgázolás vonatunk lassu járása mellett is megtörtént mult szombaton d. u. fél 3 órakor, mikor is Cserencsényből Pokorágy felé indult Ferencsik János cselédember szeke rével, s a község mellett az annyira frekventált uton sorompóval nem bíró átjáróhoz érkezett, s itt lelte halálát. Nyílt pályán jött a vonat és az átjáró uthoz egy jókora emelkedés vezet. Azt mondják, hogy a mozdonyvezető fűtyölt, kiáltott, sipolt, mindenféle jellel felhívta az elővigyázatra az embert, de valószínűleg a jóllakott ember elszundikált s nem vette észre a jelzést, amint a sinpárra érkezett elütötte a gép, a szekeret mintegy 20 méternyire jobbra a földekre dobta, az egyik ló félóra alatt kiszenvedett, a másikat hazavitték gazdájához Pokorágyra. A 21 éves Ferencsik Jánost a mozdony vitte magával mintegy 20 méterre, aztán fejét betörve, a váll alatt kettészelte a mellét és mindkét kart. Délután *Gazda Pál* helyettes vizsgálóbíró dr. *Zehery István* és dr. *Kármán Aladár* orvosokkal kiszállott a helyszínére s a vizsgálat nyomban megindult; a hulla felboncoltatott, s a helyszíni szemle megtartott.

Választmányi ülés. Az Otthon Társaság választmánya *Biess Elemér* elnöklésével mult vasárnap, 26-án délután ülést tartott, melyen 4 új tagot vettek fel, továbbá elhatározták, hogy a Széchenyi kerti vendéglőben nyári helyiséget bérelnek és hogy a kártyajövedelem, mely eddig a vendéglősé volt, ezután a társaságot illeti.

Előadás a tagosításról. Pelsőczön április hó 26-án délután az egybegyűlt nagyszámú gazdaközönség előtt *Haynik Géza* gazdasági egyesületi segédtitkár részletesen ösmertette a tagosítás nagy fontosságát, hogy szembe szállhassunk azokkal a kifogásokkal, érvekkel, a melyeket a tagosítás ellen egyesek minduntalan hangoztatnak és a melyekkel sok gazdát megvesztenek igazi érdekeik helyes megítélésében. Mint eredményt, felemlítjük, hogy husz pelsőczyi gazda azonnal kérelmezte a tagosítást s kérvényüket a földmivélségi miniszteriumhoz a gazdasági egyesület útján benyújtották.

M. K. S. E.—R. A. C. 1:1 0:0. Biztos győzelem tudatában várta a M. K. S. E. csapatát a R. A. C., de sajnos, majdnem megfordítva lett, csak az utolsó percek egyikében megítelt 11-es mentette meg a rimaszombatiakat a vereségtől. Bár az első félidő úgy indult, amint azt gondolták, de a belső csatárok a goalhelyzeteket nem voltak képesek kihasználni. A jobb szél teljesen tehetetlen volt, míg a bal szélről szépen czenterezett labdák a középben mindég elvesztek. A halvesor igen gyenge volt, a védelemre pedig rá sem lehetett ismerni. Nagyon gyenge volt *Jellinek*, *Dobónak* volt egy pár jó rugása. *Hoselitz* kevés labdát kapott, azt is kiejtette a kezéből. Általában meg lehetett látni az egész csapaton az elbizakodottságot, melyet aztán a miskolcziak ügyesen ki is használtak. A játék lefolyásáról keveset szólhatunk. Az első félidő teljesen a rimaszombatiaké, de goalt elérni még sem képesek, holott a miskolcziak csak ritkán jutottak labdához. A 34-ik perczben egy kornerből a R. A. C. czenetehalfja a kapu felé lött. A második félidő egész másképp alakul. A miskolcziak már az 5-ik perczben *Kurczik* révén goalt érnek el. A rimaszombatiak most már minden erejükkel bele tekszenek a játékba, a 12-ik perczben egy miskolczi játékos véletlenül megsérült és kiáll.

A 17-ik perczben *RAC* balösszekötője kapufát lö. Már már úgy látszott, hogy nem változik az eredmény, mikor *Miskolcz* a 38-ik perczben henzet vét és a megítelt tizenegyest *Lehner* goalá értékesíti. A 40-ik perczben a bíró *Lehnert* kiállítja. Még 5 perczig folyik a játék, de az eredmény nem változik. — Itt emlitjük meg, hogy a R. A. C. ma vasárnap *Salgótarjánban* játszik, a jövő vasárnap pedig itten játszik revanchot.

Apaállat pótvizsgálatok. Várme gyénk két járásában lesznek legközelebb megtartva az apaállat pótvizsgálatok. Éspedig a *ratkói* járásban május hó 6—7-én lesznek megtartva, amikor is az első napon járási mezőgazdasági bizottsági tag *Gubcsó János ratkói lakos*, míg másnap *Mihalik Pál poloszkói lakos* lesznek. — A *feledi* járásban pedig május hó 5—6—7-én fognak megtartatni az apaállat-pótvizsgálatok.

Hűtlen alkalmazott. Kovács Károly gömörpanyiti földbirtokosnál alkalmazva volt *Galovics János* mint erdőőr s rá volt bízva a domoróczyi erdő felügyelete. Az erdőőr mult évben a rábizott ölfákából 49 métert gazdája tudta nélkül eladott, a pénzt beszedte és saját céljaira fordította. A helybeli kir. törvényszék f. hó 22-én hűtlen kezelés büntette miatt *Galovicsot* jogerősen 1 havi fogházra és 1 évi hivatalvesztésre ítélte.

Esküdtszéki főtárgyalások. A helybeli kir. törvényszék mint esküdtbiróságnál holnap hétfőn kezdődik az új törvény szerint lefolytatandó két főtárgyalás, melyeken *Cseh István kir. táblai bíró*, esküdtbirósági elnökhelyettes fog elnökölni.

Apolló mozgószínház. A mult héten *Göre Gábor* históriáját mutatták be a moziban ifjúsági előadásban is. Tegnap szombaton pedig a *beszéli mozi* mutatkozott be városunkban nagy érdeklődés mellett. — Bár az ifjúságnak nem való apacstörténetek előadását mi sem helyeseljük, de a mozinak mint ismeretterjesztőnek és szórakoztatónak közönségünk sokszor jó hasznát veheti.

Akasztott embert talált mult hó 27-én a helyi erdőben a csendőr járőr. Az akasztott emberben *Kiszuczki Györgyöt* ismerték fel, ki a mult évi október 7-én *Helpát* felgyújtotta. A tűz kiütése után a lakosság meg akarta lincselni a miért is a felbőszült nép elől az erdőbe menekült, hol félelmében felakasztotta magát. Hullája közel hét hónapig függött a fán.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

Véletlen lövés. Deresken t. évi február hó 16-án egy lakodalom alkalmával *Viczén József* forgópisztolyából lövöldözött, s ekkor egy löveg a lakodalmi nép között levő *Bajusz Jánosné* karjába furódott. A sulyos testi sértésért a helybeli kir. törvényszék április 29-én tartott főtárgyaláson *Lehoczky Márton kir. alügyész* vádbeszéde után jogerősen 8 napi fogházra és 10 kor. pénzbüntetésre ítélte.

Sötét a városkert. E napokban megkezdtem vacsora utáni sétáimat a Széchenyi kertben, de nem sokáig élvezhettem, mert villanyt nem gyújtottak még a főúton sem, tehát könnyen beleütközhettem volna valamely öreg fa törzsébe. Az utóbbi években már égett a villany és bizony kellemes sétákat tettem ott. Törtém a fejem rajta, hogy mi lehet ennek az oka, míg végre reá jöttem, hogy valószínűleg feltámadott annak a tisztas öreg rimaszombati polgárnak a szelleme, ki villanyvilágításunk új korában azt mondotta, hogy minek az a villany, mert az Isten azért teremtette a sötét éjszakát, hogy az ember napnyugtakor térjen alvóra és napkeletkor keljen fel munkára. — Ez a szellem intézkedett tehát talán olyképen, hogy a Széchenyi-kertben ne égjen villanyosság és az urak a kaszinóból korán térjenek haza nyugvóra. Ebben az intézkedésben én teljesen megnyugodnék, ha a Széchenyi-kert nem a város tulajdonát képező közhely lenne és ha a város nem látná el utcáit és tereit közvilágítással. A jelen helyzetben azonban erre kénytelen vagyok az illetékes tényezők b. figyelmét felhívni. — Egy sétáló. —

Új ovodák és iskolák. A vallás és közoktatásügyi miniszter *Oláhpatákon* állami kisdődővő intézetet szervezett s az ovoda részére ingyen foglalkoztató eszközöket engedélyezett; *Sajószárnyán* 1, *Kisrőczén* 2 tanerővel az állami iskola szervezését mondotta ki.

Állami segélyek. A vall. és közokt. miniszter a rimaszombati állami polgári leányiskolának tanszerek beszerzésére 2013 koronát, a felsőbalogi róm. kath. iskola új épületének építési költségeire 5000 koronát, az oláhpataki állami ovoda céljaira kibérelt helyiségek hasznosbérére fejében évi 100 koronát, az óvónői lakás céljaira kibérelt helyiségek hasznosbérére fejében pedig évi 70 koronát, *Droppa József* elaggott, nyugalmazott tanító részére 100 korona nyugdíjotálló államsegélyt utalványozott, a dobsinai állami polgári fiúiskola épületének helyreállítási költségeire pedig 9424 korona államsegélyt engedélyezett. Kiutalványozza a megyében levő államilag segélyezett községi iparos tanoncziskolák 1913—1914. tanévi államsegélyeit is, és pedig: a pelsőczyi iparos tanoncziskolának 600 kor., a rozsnóyinak 2309 kor., a rimaszombatinak 1800 kor., a putnokinak 1300 kor., a hisnyóvízinek 500 kor., jolsvainak 1500 kor., a dobsinainak 1200 kor., a klenóczinak 600 kor., a tornaljinak 1000 kor., a nagyroczeinek 800 kor. és a rimaszombati államilag segélyezett községi kereskedő tanoncziskolának 400 koronát.

A részvénytársasági törvény reformja. A fővárosi lapokban olvassuk, hogy a legközelebb tárgyalás alá kerülő törvényjavaslatok között fog szerepelni a részvénytársasági törvény revíziója is. A pénzügyminiszter már újévkor kijelentette, hogy az új törvény fő elvét az fogja képezni, hogy az új részvénytársaságok alapításánál a tőke valóban rendelkezésre álljon, s a pénzintézetek a betétek kezelésénél nagyobb körültekintéssel járjanak el. Az igazságügyminiszteriumban már elkészült a részvényjog, a részvénytársasági törvény revíziójának törvénytervezete, s ezzel a tervezettel már legközelebb a minisztertanács is fog foglalkozni. A részvényjog a régi állapothoz képest hirtelen annyiban fog változást szenvedni, hogy a részvénytársaságok alapításánál nagyobb tőkét fog megkövetelni az új törvény, s intézkedik arról, hogy ez a tőke tényleg be is legyen fizetve, azaz a részvénytársaság rendelkezésre álljon. A régi, illetőleg jelenleg érvényben lévő törvény értelmében az alakuló közgyűlésen az alaptőke 30 százalékanak befizetését kellett igazolni, míg az új törvény ezt a százalékot fölemeli, s a fennmaradó hányad jegyzésénél is garanciákat követel, hogy az alaptőke ez a része is biztosítva legyen. Az új törvény továbbá megvalósítja a revizori intézményt, egyelőre azonban még nincs kialakult vélemény a pénzügyminiszteriumban arról, hogy állami vagy bírósági revizorok lesznek, akik bármikor megtekinthetik a könyveket és az ügykezelést, esetleg meglepetésszerűen is, s a tapasztalatokról jelentést tesznek. Intézkedni fog továbbá az új törvény a bíróság felügyeleti jogkörének szélesebb körre való kiterjesztéséről. Igyekezni fognak megvédeni a kisebbség jogait is, s az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjaira nagyobb személyes felelősséget hárítanak. A törvény rendelkezései egyelőre még csak nagy vonásokban ismeretesek, de az intenció világos, s elejét akarják venni annak is, hogy a könnyelmű alapítások szaporodjanak.

Országos kereskedelmi kongresszus Budapestén. A miskolczi Kereskedelmi és Iparkamara felhívja az érdekelt körök figyelmét arra, hogy az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület fennállásának tíz éves évfordulójának alkalmából diszközgyűlést és országos kereskedelmi kongresszust rendez. A diszközgyűlés f. évi május hó 3-án d. e. 11 órakor, a kongresszus május hó 4—5-én tartatik.

Katonai pályázatok. A honvédelmi miniszter pályázatot hirdet a hadsereg katonai nevelő és képzőintézeteiben magyar honos ifjak, valamint a budapesti m. kir. állatorvosi főiskolában hivatásos honvéd állatorvosok felvételére. A pályázati hirdetmények az alispáni, járási főszolgabírói és városi polgármesteri hivataloknál megtekinthetők.

A postatakarékpénztárról, csekk-ről és giróforgalomról. A miskolczi Kereskedelmi és Iparkamara felhívja a figyelmet arra, hogy a „postatakarékpénztárról, csekk-ről és giróforgalomról” egy ismertetés jelent meg. Szerzője *Weitner Béla* postatakarékpénztári számtanácsos, a postatakarékpénztári intézményt kiemertően tárgyalja benne, kérdések és feleletek alakjában. A munka ára 2 korona.

Katonai főszorozás. A vármegye területén az ujonczozás, illetve főszorozás a következő sorrendben fog megtartatni: május hó 20, 21, 22. és 23-án állítás a garamvölgyi járás részére. — Május hó 25-én állítás Dobsina város részére. — Május hó 26-án állítás Rozsnyó város részére. Május hó 27, 28, 29-én állítás a rozsnyói járás részére. — Május hó 30-án állítás Nagyrőcze város részére. — Május hó 28-án állítás Rimaszombat város részére. — Május hó 29, 30, 31. és június 1, 2, 3-án állítás a feledi járás részére. — Június hó 4, 5, 6, 7, 8-án állítás a rimaszombati járás részére. — Június hó 9, 10-én állítás a putnoki járás részére. — Június hó 12, 13, 14, 15-én állítás a tornaljai járás részére. — Június hó 17-én állítás a ratkói járás részére. — Június hó 18-án állítás Jolsva város részére. — Június 19, 20-án állítás a nagyrőczei járás részére.

CSARNOK.

Epizódok 1848—1849-ből.

(Egy öreg ember régi emlékeiből.)

Írta: Letünt.

Az apám, mint kormánybiztos, ugyanakkor 2500 hiányosan fegyverzett nemzetőr sereggel a kálósa-mihályfalvi erdőszéleken táborozott, mégpedig azzal a szándékkal, hogy mikor Schlicknek a hadosztálya Tornalja felől, Bején és Fügnén át Rimaszombat felé menet éjjel a Téski pusztára érkezik, gróf Pálffy Móríczt tábornokot, az ország későbbi szomorú emlékü kormányzóját, az utóhad vezetőjét a deréksereg-től elvágja és elfogja.

Ennek a napnak a reggelén Hirsch Muki az apám titkára, a nemzetőr táborától nem messze, sétálgatott. Egyszer csak egy dombtetőn 10 horvát katonára bukkant, egy altiszt vezetése alatt, a kik széna, ökö, kenyér stb. requirálása végett jöttek a Schlick táborából a Vályvölgyére.

Mikor ő megtudta, hogy miben járnak, azt a tanácsot adta nekik, hogy épen itt a közelben időzik ennek a vidéknek a főembere, jöjjenek vele oda, ott majd mindazt meg fogják kapni, amit csak kívánnak és elvezette őket a nemzetőr tábor felé.

Abban az órában azonban a táboron pár száz lépéssel innen az apám, Bodon Antal főszolgabíró, mint nemzetőr százados, Andor testvérbátyám, a ki akkor 17 éves, de jól megtermett legény volt és még négyen nemzetőr tisztek, tűz mellett üldögélve tanácskoztak.

Mikor a horvátok Hirsch Mukival az élükön a tűzhöz közeledtek, az apám mindjárt sejtette, hogy honnan fúj a szél. A helyzetnek megfelelő sietséggel felszólította tehát a jelenlevőket, hogy mindenki fogjon meg egy horvátot, Kalas Samu pedig, mint legerősebb legény kettőt.

Amint a kis csapat a tűzhöz érkezett, a tűz mellett állók Hirsch Mukinak intve, egy pillanat alatt előléptek, ki-ki megragadta a maga átellenesét és ártalmatlanná tenni igyekezett. A Kalas Samu által megfogott horvátok egyike azonban kirántotta magát a Kalas kezéből és fegyverét felemelve, czélozni készült: apám, vagy Bodon Antal felé. Ebben a pillanatban Andor bátyám hirtelen összeroppantotta a maga horvátjának a torkát — a kit ez a tapogató majd megfosztott az életétől — aztán a földre dobta áldozatát és mint a prédáját megragadó párducz, úgy vetette reá magát a czélozni készülő emberre, a ki azonban Andort is a földre rántotta magával, őt szintén erősen tartotta, úgy, hogy hol az egyik kerekedett felülre, hol pedig a másik.

Éppen a kellő perczben érkezett a táborból Kalas István, alsóvályi kisbirtokos, az *ócska szent*, (azért volt pedig ócska szent a gunyneve, mivel ha káromkodott, mindig az ócska szenteket szidta) a kinek segítségével aztán a birkózó horvát katonát ártalmatlanná tették.

A dulakodás zajára a táborból odasietett vagy kétszáz ember s a még mindig ellenállást megkísérlő horvátokat megkötötték és Máriaassy honvéd ezredeshez kísérték Putnokra.

Az elfogott horvátok azt vallották a hozzájuk intézett kérdésre, hogy a Schlick hadosz-

tálya még az nap éjjeltájban fog keresztül menni Rimaszombat felé a Téski pusztára erdőszéleire.

Estefelé tehát az apám nemzetőr seregét utnak indította, hogy a gróf Pálffy Móríczt utóhadát a derékseregtől elvágja, őt magát pedig, ha csak lehetséges utóvédestől el fogja.

Szerencsére azonban a nemzetőr sereg a helyszínére elkésve érkezett, mivel a Schlick hadosztálya, utóvédestől együtt, még estefelé keresztül menetelt a Téski pusztára határára.

Azért mondom, hogy szerencsére, mivel ha idejében odaérkeznek, a Schlick hada vagy megsemmisíti az egész nemzetőr sereget; vagy ha sikerült volna Pálffy grófot elfogniok, — a ki ebben az esetben valószínűleg úgy járt volna, mint gr. Zichy Ödön a Csepel szigetén, — akkor fegyverletétel után aligha megmenekült volna az apám az akasztófától vagy fűvelvetéstől, mivel a hazáért elkövetett tettei miatt így is előbb halálra, aztán kegyelem útján nyolcz évi várfogságra ítélték.

*

A nép egyébiránt a regnizálásra küldött kisebb csapatokat a vármegye mindenik pontján összefogdosta és Máriaassy ezredeshez kísérté Putnokra. A többek között *Ragályra* is érkezett egy napon 16 dragonyosból álló lovas csapat, a kik több szekérszabót követeltek Ragály és Trizs községektől, a vármegye területén átvonuló császári sereg számára.

Ragályi Gedeon (anyám utáni nagybátyám) helybeli földbirtokos nem volt otthon. A községi bíró tehát, a ki nem tudott a rekvizáló csapat nyelvén beszélni, Ragályinéhoz vezette a lovasokat. Ragályiné minden jóval ellátta őket, ők pedig lovaikat az őiban elhelyezvén, egyik társukat a lovak gondozása végett hátrahagyva nagy zsákokat cipelve, a ház urnójától a zabot sürgősen kérték.

Ragályiné személyesen vezette őket a magtár padjára, előbb azonban a katonák kardjait leoldották és karabélyaikkal együtt a falhoz támasztották. Mikor aztán nagy zsákokkal a hátukon mindnyájan a padlásra mentek, Ragályiné hirtelen rájuk zárta az erős vaspántokkal ellátott padajtót, a harangokat félre verette, mire a nép fejszékkel és vasvillákkal felfegyverezve a kastély udvarára futott és behatolt a padlásra. Ott a katonákat összefogdosták, összekötötték és a Ragályiné rendelkezésére bocsátották. Az istállóban hagyott katonát a Ragályiék bérengazdája és béresei szintén lefegyverezték és elfogták.

A hős asszony ezeket a foglyokat is Máriaassy ezredeshez kísértette. Máriaassy csaknem hihetetlennek tartotta Ragályinének ezt a bátor tettét és avval a megjegyzéssel vette át a foglyokat, hogy az egész hadjárat alatt aligha fordult elő hasonló eset.

*

Közbevetve említem fel, hogy mikor Guyon tábornok 1848 végén a Görgey hadseregének egyik részével a Garamvölgyén fel, a Szepesség felé sietett, egy bizonyos napon Pohorella község közelében pihentette seregét, míg ő maga, táborkarával Gömör Jánosnál, a Coburg herceg jószágigazgatójánál volt szállva. Az apám mint a megye alispánja szintén ott volt, hogy a hadosztály élmezését biztosítsa.

Az ebédhez kitűnő visontai bort szolgáltatnak fel, ami Guyon tábornoknak nagyon ízlett, mert a tábornok tudvalevően nem volt olyan nagy ellensége a Bachusz-os kultusznak, mint Schlick tábornoknak a Branyiczkon. Délután tehát magához hívatta a törzsorvosát és azon ürügy alatt vizsgáltatta meg vele magát, hogy rosszul van.

Az orvos ismerte már a tábornoknak ezt a taktikáját. Valami megvizsgálás féle móka után az volt a diagnózis és illetve recipéje, hogy bizonyos gyomorhaj legyőzésére néhány palaczk jó vörös-borra lenne a tábornoknak szüksége. A javaslatot a törzsorvos aztán recipé alakjában a házigazdának átnyújtotta.

Gömör János elértette a Guyon kívánságát és pár átalag finom visontai vörös bort a podgyáskocsijára tétetett.

*

A Schlick hadosztályának a Sajó- és Rimavölgyén való átvonulásával csaknem egy időben Zólyomvármegye felől 900 darab hurbanista is betört, a Hurban személyes vezetése alatt, a

vármegye területére. Előbb Tiszolczt foglalták el, majd Murányba jöttek át, ahol Hurbán összehívatta a népet a templomba és ott a szószékről prédikálta ezeket az épületes dolgokat:

— Látjátok ezeket a gyönyörűséges erdőket, amelyek a községet olyan szépen övezik körül? Látjátok ezeket a termékeny szántóföldeket és réteket, melyek az erdőszeg keretében olyan kívánatosan fekszenek? Ezeknek mindenikében osztozhattok, ha a Felső Császárnak, a ti nagy jóakarótoknak a hadseregébe lépve, a rebellis és titeket elnyomó magyarok ellen fogtok harcolni.

A község lakosságának intelligensebb része ezután az épületes izgató ígéretekkel telített beszéd után mindjárt tudta, hogy hazug ámitóval van dolga. A községi bíró a templomból rögtön el is távozott, olyan szavakkal adván maguk között megbotránkozásának kifejezést, a melyek itt nem közölhetők.

Az apám, mint alispán, a betörés hírére úgy intézkedett, hogy a Pelsőcz és Harkács Deresk vidéki nemzetőrök Horkán és Liczen át Nagyrőcze közelében találkozzanak, míg ő két század balog vályvölgyi nemzetőrt szándékozott Gesztenen át Nagyrőczére vezetni, a Murányig jött Hurbanisták ellen. Alvezéreinek lassúsága és erélytelensége miatt azonban egyesülési terve késedelmet szenvedvén, a Nagyrőczén összegyűlt nemzetőrök értelmisége, egy a Latinák Rudolf poloszkói földbirtokos és vasgyár tulajdonos elnöklése alatt tartott értekezleten elhatározta, hogy a Hurbán hordáját Murányban, a Latinák Rudolf vezetése alatt meg fogják támadni.

Az egész nemzetőrcsapat 420 pikásból, 31 puskásból és 4 nemzetőr huszárból állott. Ezek közül 200 pikást Latinák Rudolf Muránylehota községén át az ellenség visszavonulási útjának állására végett, a község feletti levő dombon átvonuló Tiszolcz-murányi utra rendelt. A puskásokat pedig a község alatt fekvő réten, fűz és éger bokrok között rejtette el; míg a pikás nemzetőröknek 220 főből állott másik felét, szintén Murányon alól, mintegy 3000 lépésnyire állította fel. Hurbán pedig 900 főnyi csapatával, a 250 pikással szemben várta a támadást.

Az ütközetet a bokrok között széjjel osztott puskások kezdték meg, plekszerű tüzeléseikkel, a Latinák János intézkedése mellett, mire a Hurbanisták sorlövészekkel válaszoltak, de emberben nem tettek kárt. — A mangaléták ugyanis olyan csős patronokkal voltak töltve, hogy az erős lökések miatt egyetlen lövés sem talált: a kilőtt golyók valamennyien a bokrok között guggoló lövészek feje fölé fűtültek el.

A magyar lövészek lövései sem okoztak valódi tetemes kárt az ellenség soraiban, de időnként a jobb lövők mégis le-lebuztak egyet egyet a Hurban tótjai közül, akik egyébiránt teljesen osztrák katonák módjára voltak felszerelve, úgy ruházat mint fegyverzet tekintetében is.

E közben Latinák Rudolf a Murány patak tulsó oldalán, az ellenség állásának kipuhatólása végett Murány közelébe lovagolt. Mikor pedig egy bizonyos ponton megállott, a másik oldal erdőszéle alul egy elrejtett század tisztjének tót nyelven mondott ezt a parancsát hallotta:

„Látod ott azt a generálist vagy micsodát lóháton? czélozd meg jól és lödd le azonnal!”

Mint Latinák később megtudta, az a lövész, akinek a parancs szólt, híres orvvadász s a seregnek sőt vidékének legjobb lövője volt. Fegyvere azonban csütörtököt mondott. Egy mangalétát adott tehát a kezébe, de a tulerősen töltött fegyver golyója Latináknak jóval a feje fölé fűtült a levegőben.

A lövés nem sikerült után a tiszt sortüzet vezényelt, de ezek a lövések se tettek kárt sem Latinákban, sem a lovában.

Mikor már a nemzetőr puskások az ellensoraiból körülbelül 16-ot (közöttük Belánszky nevű főhadnagyot) lelőttek és jóval többet harc képtelenné tettek, az egész Hurbanista csapat ingadozni kezdett. Latinák pedig ezt a pillanatot felhasználva, kis seregét az ellenség ellen rohamra vezényelte, azzal bátorítván embereit, hogy az ellenség nem tud löni.

A Hurbanista tisztek: rusaj! sliszuj! parancsszavakkal igyekeztek katonáikat összetartani; de amint azok a visszavonulási utra küldött s már a község feletti dombra érkezett nemzetőrök pikáinak a villogását megpillantot-

ták, azt hívén, hogy kitudja mitéle ármádia készül őket megrohanni, először egyenként, majd tömegesen vad futásnak eredtek.

Latinák pár száz emberével éppen akkor érkezett a menekülők közelébe és látván a nagy pánikot, harsányan kiáltott a négy huszárra:

— Lovasság elejükké a szépségi utra!

A huszárok megpillantása — akiknek a számát meg sem olvasták — aztán elegendő volt ahhoz, hogy a menekülők nem a Szepesség felé, a murány—poprádi uton, hanem fegyvereiket elhánnyva, a murányi várhegy meredélyei felé fussanak, ahol aztán tízével, huszával, sőt negyvenével fogdosták össze őket a két oldalról üldöző nemzetőrök.

A négy nemzetőr huszár — közöttük a két Márkus testvér Jolsvárol — a szépségi utról, ahol semmi dolguk nem akadt, visszafelé lova-golva, az uton egy eléggé bátornak mutatkozó altiszt vezetésé alatt 10 darab Hurbanistára bukkant, akiket az altisztjük czélozásra és tüzelésre vezényelt, a huszárok látva, hogy a csapat komolyan készülődik lövésre, a kantárszárat hirtelen fogaik közé véve, balkezükből pisztolyokkal, jobb kezükben kivont karddal, lovaik nyaka mögé hajtották le fejüket, aztán lovaikat megsarkantyuzva vágattak a már czélzó ellenség felé.

A 11 ember sortüzet adott a huszárokra, de a már említett oknál fogva, egyetlen lövés sem talált. Mire a 11 ember letette fegyverét, térdre esve könyörgött kegyelmért, a mit a huszárok nagylelkűségéből meg is kaptak. A huszárok aztán két ember vállára rakták a két csomóba kötött fegyvereket és úgy kísérték foglyaikat a nemzetőrség táborába.

A hiányosan felszerelt nemzetőr csapat tehát, a Latinák Rudolf elszánt vezetése alatt, a szabadság ellen fegyvert fogott és a beözönlött Hurbanistákat tönkre verte. 16 embert lelőttek, 40—50 embert megsebesítettek, a megfutamodóknak körülbelül a felét elfogták, míg a többi vad futamodással menekült, járhatlan utakon, Zólyomvármegye felé.

A nemzetőr csapatból egyetlen pelsőcezi embernek lőtték el a kisujját, aki később ezért 1000 forint jutalmat kapott a nemzeti kormánytól.

A foglyokkal és sebesültekkel humanusan bántak. Latinák Rudolf Nagyrőczen meleg szobákat rendelt a sebesültek részére és gondos orvosi ápolás alá vétette őket, míg a kiéhezett foglyokat élelemmel bőven ellátatta.

A foglyok közül soknak az arca összevissza volt dagadva, a tulerősen töltött mangaléták lökéseitől. (Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenet.

Többeknek Putnok. Több panasz érkezett hozzánk a héten, hogy lapunkat Putnokon nem kapták meg. Kiadóhivatalunk pontosan eljár a küldés körül, ha hiba történt, tessék a postán keresni.

Tas. Nagyon helyes. Csak jövő számunkban hozhatjuk.

Nyilt-tér.

E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Tekintetes **Lovcsányi Béla** körjegyző urnak

János.

Alulírott ezennel kijelentem, miszerint az Önnel szemben 1913. évi augusztus 5-én használt sértő kijelentéseket megdöntölként, felhevült ideges állapotban tettem, mi-ért is azokat ezennel visszavonom és Öntől ezen eljárásom-ért bocsánatot kérek.

Kelt Feleden, 1914. évi április hó 24-én.

Bugaczi Michélek László, s. k.

Előttünk mint tanuk előtt:

Becske Bálint, s. k.

Kovács Albert, s. k.

Könyv bekötéseket

a legrövidebb idő alatt izlése-
:: sen, jutányos áron eszközöl ::

id. Rábely Miklós Fia könyvkötészete

RIMASZOMBAT, Erzsébet-tér 9.

KASZINÓ-ÉPÜLET.

Meghívó.

A „Jolsvai Takarékpénztár R.-T.”

1914. évi május 27-én, szerdán
délután 2 órakor saját helyiségében

rendkívüli közgyűlést tart,

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Tárgyak:

1. A közgyűlési elnök megválasztása.
2. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldendő két tag választása.
3. Az új alapszabály jóváhagyásának tudomásul vétele.
4. Ugyvezető-igazgató megválasztása.
5. Igazgatóság (5 rendes és 3 póttag) választása.
6. Felügyelő-bizottság (3 rendes és 2 póttag) választása.
7. Esetleges indítványok.

Jolsván, 1914. április hó 27.

Az igazgatóság.

Érettségizett

 fiatal ember állást keres.

Czim: a kiadóhivatalban.

Pályázati hirdetmény.

1141. szám. — Rimaszombat r. t. városnál megüresedett **rendőrőrmesteri állásra** pályázat nyitattik.

A pályázni kívánók sajátkezűleg írott folyamodványaikat a városi tanácshoz czimezve f. évi **május hó 15-ik napjáig** a rendőrkapitányi hivatalnál adják be.

A kérvényhez csatolandó a születési bizonyítvány, katonai szolgálat igazolása, illetőségi és erkölesi bizonyítvány, eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmány.

Az őrmesteri állással járó évi fizetés az államsegélylyel 1600 korona, 240 kor. lakbér, 40 kor. csizmapénz, nyári és téli egyenruha.

A felvétel félévi próbaidőre történik, melynek kifogástalan elteltével a véglegesítés és a nyugdíj állományba felvétel megtörténik.

Rimaszombat, 1914. április 28.

Id. Badiny, rendőrkapitány.

Eladó ház.

Rimaszombatban Rákóczy-utca 22. számú kétemeletes ház — **a régi gimnázium épülete, jelenleg a nyomorék gyermekek otthona** — eladó. — Venni szándékozók tudakozódás czéljából forduljanak a **Fehér-Kereszt Egyesület** Elnökségéhez. 5—*

VARRÓNÓ

ajánlkozik mindenféle **háziruha** és **új fehérneműek** elkészítésére, valamint **fehérneműek javítására is**; — használt **paplanok behuzását** jutányos áron mellett szintén felvállal. Értekezni lehet a délelőtti órákban

Szentpétery-utca 17. szám. 2. ajtó.

Csetnekvölgyi Helyiérdekű Vasut Részv.-Társ.

39—1914. szám.

Meghívó

a Csetnekvölgyi H. É. Vasut R.-T.-nak

1914. május hó 14-én (tizen-
negyedikén), **csütörtökön dél-
előtt 11 órakor Budapesten,**
II., Szilágyi Dezső-tér 1-ső szám alatt
(II-ik emelet) **tartandó**

rendes közgyűlésére

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és az 1913. évi mérleg végleges megállapítása.
2. Határozat a tiszta nyereség hovatfordítása iránt.
3. Határozat az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása iránt.
4. Az igazgatóság esetleges kiegészítése.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása egy évre és tiszteletdíjának megállapítása ugyanannyi időre.

Budapest, 1914. évi április hó 25-én.

— **Az igazgatóság.**

Kivonat az alapszabályokból:

Aki szavazati jogát gyakorolni kívánja, köteles részvényeit a le nem járt szelvényekkel együtt **Budapesten:** a „Magyar Általános Hitelbank”-nál (V., József-tér 2. sz.) vagy **M/m. Frankfurtban:** a „Dresdner Bank”-nál legkésőbb **8 nappal** a közgyűlés előtt letenni.

Az államkincstár, Gömör- és Kishontvármegye szavazati jogukat a részvények letétele nélkül gyakorolhatták. Minden 10 részvény egy szavazatra jogosít.

A várgedei

fürdő megnyitása!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására :: :: hozni, hogy a :: ::

várgedei vasas és szénsavas gyógyfürdő folyó évi május hó 1-én megnyilt.

Egyben tudomásul adjuk, hogy a fürdő saját kezelés mellett a legjobb kiszolgálással lesz kezelve.

Teljes tisztelettel:

A FÜRDŐKEZELŐSÉG.

3—3

Egy ujonnan átalakított csinos

félfedeles-hintó

eladó. Czim: E lap kiadóhivatalában.

Kiadó az Erzsébet-téren

egy emeleti **utcai lakás** mellék-helyiségeivel, **mely most lett telje-
sen rendbehozva**; vizvezeték, fürdő-
szoba, villany világítás, új festés stb. vel.

Bármikor megtekinthető.

Bővebb felvilágosítást nyújt: **KOHN
ADOLF** tulajdonos **Erzsébet-tér 16.**

2—*

Eladó

egy jó karban levő 1-3

használt zongora

jutányos áron. Tudakozhatni lehet:
Rákóczy-utca 33. sz. alatt.

Hirdetmény.

770—1914. kb. sz. — A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter f. évi 19864/III. szám alatt kelt leiratával elrendelte, hogy a Rimaszombat—poltári helyiérdekű vasut mentén **Osgyán községbeli ingatlanok** a bemutatott tervek szerint szükséges kisajátítási eljárás folyamatba vétessék.

Amidőn köztudomásra hozom, hogy ezen az 1881. évi XLI. t. cikk 33. és következő §-ain alapuló eljárás vezetésére a vármegyei közig. bizottság 770. sz. határozatával én alólírott bizattam meg s hogy a vezetésem alá helyezett bizottság eljárását Osgyán község közházánál folyó évi **május hó 7-én délelőtt 11 órakor** kezdi meg.

Felhívom a figyelmét a közönségnek arra, miszerint a kiküldött bizottság a kisajátítási törvény 34. §-a értelmében a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is fog érdemileg határozni, ha az érdekeltek közül a tárgyaláson senki sem jelenik meg, felhívom az érdekeltség tagjait, hogy a kitűzött tárgyalási helyen és időben megjelenni s a tárgyalásban részt venni saját érdekében álló feladatának ismerje.

Rimaszombat, 1914. április 15.

Lukács alispán,
mint a kiküldött bizottság elnöke.

Kiadó lakás és bolt.

Az **Andrássy-ut 1-ső számú** házban egy szép három szobás lakás **május 1-től** bérebe vehető, **egy bolthelyiség** pedig azonnal. — Ertekezhetni bármikor lehet ugyanott az emeleten lakó

Andrási László fényképésszel.

PATENT!

Van szerencsém a n. é. közönség, az építőmesterek szives tudomására adni, hogy legújabb szerkezetű

szabadalmazott ablakokat

gyártok. Ily ablakok használva és működve, valamint **mintában** nálam bármikor megtekinthetők.

Kubina Béla Helpa, (Gömörvármegye.)

Földből kiásott vagy másként előkerült :-:

őskori tárgyakat

vesz vagy görög, római stb. érmekkel becserél:

Dr. Horváth, Vereskő (Gömörm.)

Javításmentes tetőfedések és falburkolások

Eternit

PALABÓL

Csak akkor valódi ha minden lapon az **Eternit** törvényileg védett szövegdjegy dombornyomásban látható.

ETERNIT-MŰVEK
HATSCHÉK LAJOS,
BUDAPEST,
VI. ANDRÁSSY-UT 33.
GYÁR: NYERGESUJFALU.

KÉRJEN
MINTÁT ÉS ÁRJEGYZÉKET.

Elárusítók) Rimaszombatban: **BRAUN ZSIGMOND.**
Rimaszécs: **GESCHEIT, KLEIN és RAPPAPORT.**

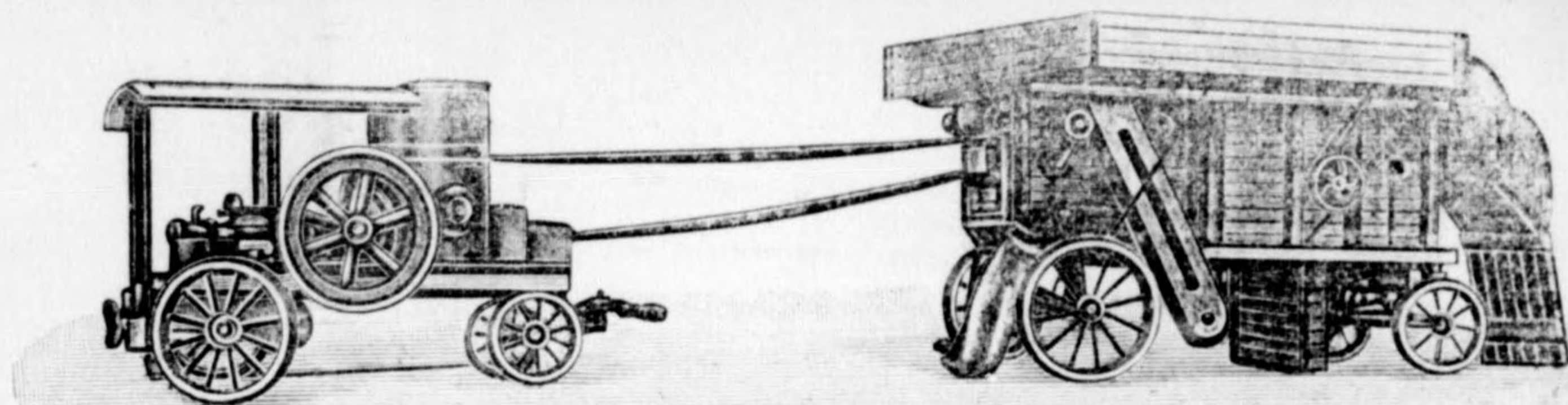
Tanuló.

Egy 13—14 éves fiú — ki magyarul helyesen írni és kitógástalanul olvasni tud, **nyomdász-tanulóul;** továbbá egy másik 13-14 éves fiú — ki írni és olvasni tud, **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik **id. Rábely Miklós Fia** rimaszombati könyvnyomdájába és könyvnyomdájába és könyvkötészetébe.

Hirdetéseket

mérsékelt áron e lap részére elfogad a kiadóhivatal **Tompa-u. 10.** és

Ifj. Rábely Miklós
könyv és papirkereskedő
Deák Ferencz-utca 20.

A Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank Részvény-Társaság Gépgyára Rimaszombatban

ajánlja: a T. érdekl. közönségnek **ujjonnan szerkesztett és megbízható** munkaképességű **benzin és nyersolaj motorait,** esetleg **eredeti „Hofer”-féle cséplőszekrényekkel felszerelve, szalmakazalozóit, szőlőpréseit és kisebb gazdasági gépeit.** — **Elvállalunk öntödénkben** a legpontosabb kivitelben **bármiféle vas- és fémöntvényeknek az elkészítését. Henger rovátkolást. Malom berendezések és felszerelések elkészítését.** — A T. gazdalközönség és géptulajdonosok felkéretnek, hogy javításra szoruló gépeiket gyártelepünkre már most küldjék be, mivel azok ez idő szerint előnyösebb árban és czélszerűbben eszközölhetők, mint közvetlen az aratási időszak előtt. — Teljesen kijavított, használt cséplőkészletek előnyös árban kaphatók és becserélhetők.

5-8

Eladó ház.

A vármegyei háza szomszédságában egy kényelmes

úri ház

szabad kézből eladó. — Bővebb felvilágosítás lapunk kiadóhivatalában nyerhető.

Kiadó üzlethelyiség.

Deák Ferencz-utca 22. szám a. egy üzlethelyiség hozzátartozó lakással együtt kiadó. — Ertekezhetni lehet: **ZSUFFA KÁLMÁN** tulajdonossal.

Kiadó

vízvezetékekkel ellátott egy három és egy két szobás lakás a hozzátartozókkal **május hó 1-étől Losonczi-utca 13. sz. alatt.** Ertekezni lehet ugyanott a tulajdonos **Tokár Istvánnal.** 3-*

Kiadó lakás

A Fő-téren egy **három szobás lakás,** üzlethelyiség raktárral, igen előnyös feltételek mellett **május hó elsejére** kiadó. — Bővebb értesítés kapható: **Erzsébet-tér 5. szám alatt.**